

Sayın'ın 'Biricik' isteği

Emel Sayın, hayatının bir gün film olması durumunda kendisini Burcu Biricik'in canlandırmasını istediğini söyledi. Biricik'in oyunculuğunu çok beğendiğini söyleyen sanatçı, "O da beni oynamak istediğini söylemiş" dedi. ➤ Sayfa 6'da

'Nasipse Adayız'ı ağırladı

Konak Belediyesi Sanathane Gösteri Sanatları Merkezi, Ercan Kesal'ın yönetmenliğini üstlendiği Nasipse Adayız'ın gösterimine ev sahipliği yaptı. ➤ 3'te

Dizi sonrası keyifli mola

Yeni sezonda projesinin olmadığını belirten oyuncu, "Dinlenmenin keyfini çıkarıyorum" dedi. ➤ Sayfa 6'da

ege@milliyet.com.tr

Milliyet

5 EKİM 2024 CUMARTESİ

Cumartesi

Gençlerden en iyi film

İEÜ Sinema ve Dijital Medya Bölümü öğrencileri Yağmur Canpolat ve Berna Oduncu, 'Yirmili Yaşlarımın Başında' adlı belgeselleriyle Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivali'nde birincilik kazandı. Gençlerin özgürlük ve toplum üzerine düşüncelerini ele alan film, Ulusal Öğrenci Filmleri Yarışması'nda "En İyi Belgesel Ödülü"nü aldı, gençler 30 bin lira ödül de kazandı. ➤ 5'te

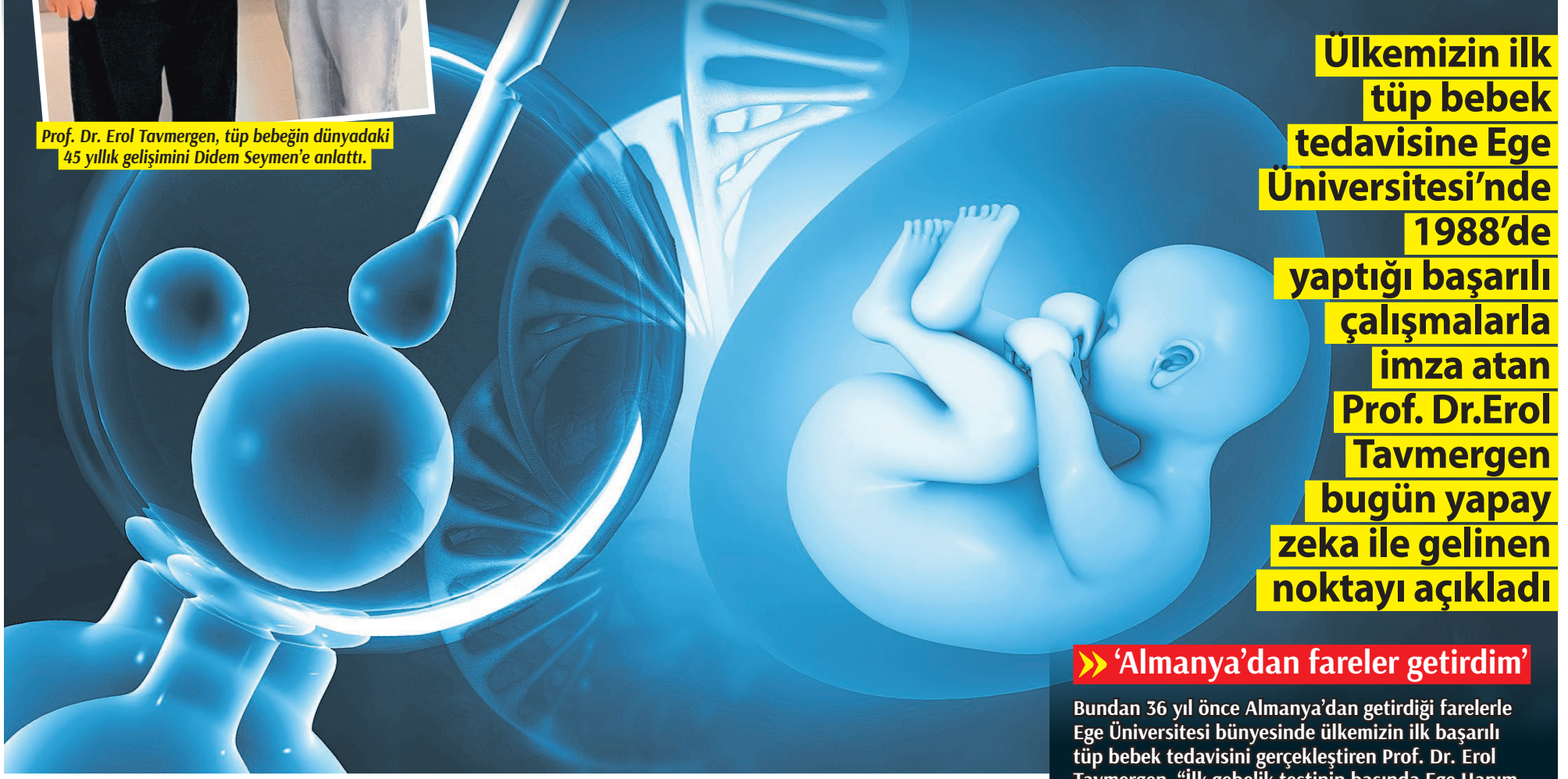
Efes'te görkemli kutlama

İzmir İtalyan Ticaret ve Sanayi Odası, 30. yıl dönümünü Efes Antik Kenti'nde düzenlenen geceyle kutladı. Davete İtalya'nın Ankara Büyükelçisi Giorgio Marrapodi, İzmir İtalya Konsolosu Daniele Bianchi, İtalyan Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Pietro Alba ve iş dünyası temsilcileri de katıldı. ➤ Sayfa 2'de

Prof. Dr. Erol Tavmergen, tüp bebeğin dünyadaki 45 yıllık gelişimini Didem Seymen'e anlattı.

Tüp bebeğin İLK MİMARİ

Ülkemizin ilk tüp bebek tedavisine Ege Üniversitesi'nde 1988'de yaptığı başarılı çalışmalarla imza atan Prof. Dr.Erol Tavmergen bugün yapay zeka ile gelen noktayı açıkladı

➤ 'Almanya'dan fareler getirdim'

Bundan 36 yıl önce Almanya'dan getirdiği farelerle Ege Üniversitesi bünyesinde ülkemizin ilk başarılı tüp bebek tedavisini gerçekleştiren Prof. Dr. Erol Tavmergen, "İlk gebelik testinin başında Ege Hanım ile heyecandan titreyerek beklediğimiz o günü hiç unutamam. Sonuç pozitif çıktı, inanamadık" dedi.

➤ 'İzmirliiler İzmir'den vazgeçmez'

Tam bir İzmir aşığı olan Prof. Dr. Tavmergen, "Anne ve babamın mezarı burada. İzmirliiler İzmir'den vazgeçemez, ben Almanya'dan 3-4 kez teklif almama rağmen gitmedim. Türkiye'nin hava yolunun amblemini görünce ağlamış bir insanım. Milli marşı duyunca titreyeceksiniz" diye konuştu. ➤ Didem Seymen'in röportajı 4'te

Sutopunda dostluk turnuvası

İzmir Büyükşehir Belediyesi, Uluslararası Kadınlar Sutopu Turnuvası'na ev sahipliği yapıyor. İzmir Göztepe Rotary İş birliği ile

Celal Atık Yüzme Havuzu'nda 6 Ekim'e kadar sürecek olan yarışmaya Yunanistan'dan Olympiakos, Pekev ve Chania takımları da katılıyor.

Can dostlar için büyük buluşma

Karşıyaka Belediyesi, 5 Ekim Dünya Hayvanları Koruma Günü dolayısıyla Taypark'ta düzenlenecek 'Patifest' etkinliği ile hayvanseverleri bir araya getirecek. Karşıyaka Belediye Başkanı Yıldız Ünsal, "Hayatı paylaştığımız can dostlarımıza sahip çıkmak için herkesi Taypark'a bekliyoruz" dedi. ➤ 3'te

70 ülkeden misafirler

Bodrium Hotel & SPA, sezonda 70 ülkeden misafir ağırladı. Satış Müdürü Ebru Tunca, misafirlerin %75'ini iç, %25'ini ise dış pazarın oluşturduğunu söyledi. ➤ 5'te

TÜRKİYE'NİN İLK TÜP BEBEK DOKTORU

Almanya'dan getirdiği farelerle tüp bebeğe başladı

Türkiye'de embriyoloji laboratuvarı dahi yokken staj için gittiği Almanya'dan getirdiği deney fareleriyle tüp bebek denemesi yapmaya başlayan Prof. Dr. Erol Tavmergen, hem İzmir'in hem de ülkemizin ismini tıp dünyasına altın harflerle yazdırdı. Ege Üniversitesi, Türkiye'de ilk başarılı tüp bebek tedavisini yapan ekip oldu

1988 yılında Ege Üniversitesi Aile Planlaması ve Kısırlık Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde Türkiye'nin ilk başarılı tüp bebek tedavisine imza atmış olan Prof. Dr. Erol Tavmergen, tüp bebeğin dünyadaki 45 yıllık gelişimini anlattı ve sorularımızı yanıtladı...

■ Türkiye'deki ilk tüp bebek tedavisini yaptınız, başarılı oldu ve bebekler doğdu. Türkiye'de tüp bebek tedavisine başladı-
gınız ilk dönemi biraz anlatabilir misiniz? Bu süreçte karşılaştığınız zorluklar nelerdi?

Bu hikaye benim açımdan 1981'den itibaren başlıyor. Tüp bebekle ilgili hiçbir çalışma, gelişme, bilgi yoktu. Hiçbir şey. Sadece bilinen şey 1978'de Louise Brown'ın İngiltere'de doğduğu ve böyle bir teknolojinin olabileceği, Amerika, Avustralya, Almanya'da yavaş yavaş başladığı şeklindeydi. 1981'de dördüncü sınıftaydım. 'Kadın hastalıkları ve doğum seçeyim' gibi bir plan içerisindeydim. Çünkü benim annem de, babam da kadın doğum uzmanıydı. Kız kardeşimde kadın doğum uzmanı oldu. Babam Dr. Haluk Tavmergen, Ege Üniversitesi tıp fakültesi ve kadın doğum bölümü kurucuları arasındaydı. Daha sonra 9 Eylül Tıp ve kadın doğum bölümü kurucusu oldu. Almanya'da çok meşhur endoskopik cerrahlardan Prof. Dr. Kurt Karl Stephan Semm vardı, anne ve babamın onlarla dostluğu çok iyiydi. Orada da tüp bebek başlamıştı. 'Endoskopik cerrahi öğrenebilir miyim? Bunu Türkiye'ye nasıl getiririz?' diye 3 ay Almanya'ya staja gittim. Mezuniyet tezimi 'Laparoskopik cerrahinin dış gebelik teşhis ve tedavisindeki yeri' konusunda yazdım. Mezuniyetin ardından Kütahya'da iki sene mecburi hizmet yaptım. Daha sonra açılan sınavlarda başarılı olarak 'Ege Üniversitesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Bölümü'ne asistan olarak girebildim. Girdikten yaklaşık 14 ay sonra Refik Çapanoğlu hoca "İnfertilite tedavilerinde belli noktalar geldik. Tekrar Almanya'ya Semm hocanın yanına gitsen" dedi. Gittim, beni çok iyi karşıladılar. Asistan gibi çalıştırdılar, hatta embriyoloji laboratuvarlarına girdim. Her şey gizli saklıydı ve orada imal ediliyordu. Yani ticari olarak satılan bir şey değildi. Onların hepsinin reçetesini ve nasıl yapıldıkları her laboratuvar kendine göre saklıyordu. Beni bir embriyolog gibi çalıştırdılar. Daha doğrusu bir yandan o çalışmaları yaparken hayvan deneylerine soktular. Farelerle öte yandan hamsterlerle. Sabah ameliyatlara giriyor Prof. Kurt Semm'i bire bir asiste ediyordum. Dolayısıyla orada çok ciddi endoskopik cerrahi gördüm. Belli bir süre sonra Türkiye'ye geri geldim. Gelirken gereken bütün plastik malzeme, kullanılacak alet edevat listesi, kültür için almamız gereken bazı kimyasallar; bunların hepsini yanımda da getirdim. Daha da enteresan bir şey yaptım. O tarihte bu fare çalışmalarını Türkiye'de yapabilmek için 4

tane dişi 3 tane erkek fare getirdim. Biberonları, sistemleri ile hem de!

■ Sonra neler oldu? Ülkeden çıkıp başka bir ülkeye bu malzemeler ve farelerle girerken bir sorun yaşamadınız mı?

Hayır hayır yaşamadım. Sonra kız kardeşim Ege Nazan Tavmergen Göker ile bir embriyoloji laboratuvarı kurduk. Bir yandan asistanlık yapıyoruz. Öte yandan gecenin ikisinde, üçünde boş kaldığımız saatlerde bu fare çalışmalarını yapıyorduk; işte malzemeleri yıkıyoruz, sterilize

ediyoruz gibi böyle gidiyor bu iş. Bu 2 buçuk yıl sürdü. 1987-88'lere geldik. Bu arada bir fareden tüp bebek projesi yaptık. Hem el becerilerimizi arttırmak için, hem de biraz kamuoyu yoklaması yapmak, kim nasıl tepki veriyor bakmak için. Biraz da sponsor bulabilmek için. Çünkü İzmir'deki ya da ülkedeki bazı sanayici ya da para verebilecek iş adamlarından para toplayıp bu alet edevatları

almanya çalışıyoruz. Üniversitenin imkanları belli. Ve bu aletlerin bir çoğu Türkiye'de yok. Bunları ithal edecek firma da yok. Sonuç itibarıyla bunlar Türkiye'ye parça parça geldi. Bu arada biz fare deneylerine devam ettik ve tüp bebek fare yaptık. Hiç insanla alakası yok. Ne anatomisinin, ne fizyolojisinin ama maksat hani böyle bir ilgi yaratmaktı. Tabii basın çok büyük ilgi gösterdi.

'Yapacağız' dedik

■ Peki insanda ilk tüp bebek çalışması nasıl başladı?

O zamanki bölüm başkanımız ve merkezimizin kurucusu Prof. Dr. Refik Çapanoğlu hoca beni yanına çağırdı. "Bu kadar işi yaptın, basına çıktık filan ama eğer dersin ki biz bunları insanda yapamayız, o zaman vazgeçebilirsiniz dedi". Şimdi ama bu kadar işi yapmışız. Gençlik de var tabii. Hocamız bize güvenmiş. Ben "Hayır, yapabiliriz" dedim. Ondan sonra bir ekip kuruldu. Embriyolog, üroloji uzmanı, kadın doğum uzmanları. Laboratuvar ve ameliyathane kurmak için faaliyete geçtik. Bakanlığa müracaat ettik. O zaman öyle bir yönetmelik yoktu ve dolayısıyla bir bilim kurulu oluşturdular. Bilim kurulunda görev alan hocalar o tarihte tabii bu konuyu kendileri de yapmışız. Yurt dışından bazı örneklerden elde edilen bilgilerle bir denetleme geçirdik diyebilirim. İlk yönetmekte şöyle bir madde vardı, ruhsatı

Almanya'dan defalarca teklif geldi İzmir'den asla vazgeçmedim

"Babam İstanbulluydu, annem Alman. Ben İzmir'de doğdum ve büyüdüm. Kız kardeşim yurt dışında doğdu ama İzmir'de büyüdü. Sonuçta 1958'den bu yana ailem İzmirli. Asistanlık süresince 3-4 kez Almanya'ya gittiğimde her seferinde "Kal" dediler. Ama ben burada doğdum, büyüdüm ve burada kalmak üzere bu işlere gittim. 1980 yılında üçüncü sınıftayken babamı kaybettim ve kendisi İzmir'de yatıyor. Şimdi annem de burada zaten. Dolayısıyla benim başka bir yere gitmem mümkün görülüyordu.

Hiç düşünmedim zaten ben. Yurt dışında Türk Hava Yollarının bir binanın arkasından kuyruğunu gördüğüm zaman oturup ağlamış adamım, anlatabiliyor muyum? Yani bakın hani milliyetçilik ayrı bir mevzu ama bunları hissedebilmek lazım. Milli maçta İstiklal Marşı duyduğunuzda titreyebilmemiz lazım. İnşallah yeni nesilde böyle düşünür ve bu ülke için gerçekleştirecek bir şeyler yapmaya çalışır. Biz İzmirliğin hisleri farklı yani tabii ki Türkiye apayrı bir konu ama İzmir'de bir bağlılık. Bırakmak istemiyoruz."

aldıktan bir ay içerisinde uygulama yapılmıyorsa ruhsat iptal olacaktır diye. Hemen yine geceler organize ettik, bağışlar topladık, anne olmak isteyenlere ulaşmaya çalıştık. Merkez Ege Üniversitesi'nin yapısından çok farklı, uzay üssü gibi bir oluşum oldu. Duyan hastalar burada tüp bebek varmış diye geldi. İlk tüp bebeği yapacağımız hanımefendi o günkü koşullarda Türkiye'nin ileri gelen bir valisinin kızıydı. Bu hanımefendi de bizden önce İngiltere'de bazı müdahaleler geçirmiş, tüplerin açılması mümkün olamamış. Arkasından tüp bebek uygulaması yapılmış, gebe kalamamış, çok zor vaka esasında. En büyük avantaj uluslararası çok iyi bilinen bir merkezde, çok iyi bilinen bir cerrah tarafından da tescil edilmiş tüplerin kapalı olduğu. Her türlü ıftıraya uğrayabilirsiniz. O tarihte 'Normal gebeye tüp bebek yaptılar'dan tutun her şey olabilir. Böyle 10 vaka seçtik. 10 vakanın 7 tanesine uygulamayı ruhsatı alır almaz yaptık. Üçü kaçtı bu arada. 7 taneden 2 tanesi gebe kaldı. Bunlardan bir tanesi bu hanımefendi. İkinci gebemiz de İstanbul'dan gelen Bulgar göçmeni aileydi. O tarihlere yani 1988'lerde bizim istatistiklerimiz dünya istatistiklerinin çok üstündeydi. Biz yüzde 20-25 civarında bir gebelik elde ediyorduk. Düşünün o zaman dünyadaki en iyi merkezlerde ortalama yüzde 12-13 gibi bir gebelik oranı vardı.

Tabii bu bizi çok motive etti. Ben ilk gebelik testinin başında Ege Hanım ile beklediğimiz, başından kalkamadığımız ve alet analiz yaparken ne sonuç çıkacak diye heyecandan titredığımız o günü hiç unutamam. Sonuç pozitif çıktı, inanmadık.

■ Almanya'dan getirdiğiniz farelerde tüp bebek denemesi yaptıktan bugün yapay zekalı tüp bebek tedavilerine gelindi. Bu süreç hızlı mıydı yoksa yavaş mı ilerliyor?

Bizim için 1988'den itibaren 36 yıl, dünyada da 1978'den bu yana 45 sene geçmiş. Ben şimdi o tarihlere yaptıklarımızı düşünüyorum. Nasıl yaptığımızı düşünüyorum, o ilacları düşünüyorum. 1990'lı yıllarda çok şey değişmeye başladı ama her şeyi kendiniz bir daha, bir daha yapı"-

yordunuz ve sarf edilen eforun haddi hesabı yoktu. O tarihlere sonra mikro enjeksiyonun devreye girişi bambaşka bir çığır açtı. Erkek infertilitesinde o zamana kadar sperm yoksa maalesef bu erkek kısır diyordunuz. Tabii ki yine de çözemediğimiz şeyler var. Ama şu anda yumurtalık rezervi bozuk olanlarda çeşitli uygulamalar yapılıyor, işte kök hücre çalışmaları var ama daha tam oturmuş değil işte. PRP veyahut da egzozom ya da buna benzer uygulamalar yapılıyor. Yumurtalar dondurulabiliyor. Evli olmayan insanlarda yumurta rezervi kötüye gidiyorsa ya da bir kanser tedavisi olmadan (kadınlarda da, erkeklerde de) ya da çocuklarda dokular donduruluyor. Yani bunların hiçbir tanesi bu işlerin başladığı tarihte hayal edilecek şeyler değildi. Şu anda tabii bambaşka şeyler geliyor. Mesela genetik analizi yapmak için şu anda biz embriyodan parça almak durumundayız. Şimdilerde artık yavaş yavaş embriyoların bölünme süresinin kromozomal statusla bağlantısı ne kadardır diye çalışılıyor. İşte bu akıllı sistemler dedikleriniz bütün bunların analizini yaparak sonuca varmaya çalışıyor. 'Bu embriyoyu transfer edin, şu spermi seçin' diyen sistemler geliyor artık. Bireyselleşmiş tedavileri kullanıyoruz.

5 Ekim 2024 Cumartesi

Yayın Sahibi
Milliyet Gazetecilik ve Yayıncılık A.Ş.

Genel Yayın Yönetmeni
İBRAHİM ÖZAY ŞENDİR

Ege Bölge Temsilcisi: ASLI ÖKTENER

Görsel Yönetmen TULAY DOĞAN
Tüzel Kişi Temsilcisi İSMAIL ERALP
Sorumlu Müdür MURTAZA GÜRLER

Gazete Grubundan Sorumlu Ticari Grup Başkanı
EMRAH KURTOĞLU

Demirören Medya Gazete Reklam Grup Başkanı
ORÇUN ÇEVİKOĞULLARI
Reklam Grup Başkan Yardımcısı
FUNDA DAL
Ege Bölge Reklam Müdürü GÜLHAN KAYA
Ege Bölge Rezervasyon PINAR KIZMAZ

Bölge Reklam Rezervasyon
TELEFON: (0232) 464 16 00
FAKS: (0232) 465 06 09

e-posta: ege@milliyet.com.tr

İZMİR TEMSİLCİLİĞİ

İzka Line
Çınarlı Mahallesi Anadolu Caddesi No: 19/1 Kat: 5
Konak-İzmir Telefon: (0232) 464 16 00
Faks: (0232) 465 06 09

Yönetim Yeri
100.Yıl Mah., 2264. Sok., Demirören Medya Center
No:1/51 Bağcılar / İstanbul Tel: (0212) 337 99 99

Basıldığı Yer
İSTANBUL: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık A.Ş. Güzeltepe Mahallesi
Mareşal Fevzi Çakmak Caddesi Blok No:29/1/1 Alibeyköy Eypussultan /
İstanbul Tel: 0212 354 30 00
İZMİR: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık A.Ş. Fatih Mah. 1194 Sokak No:4
Gazimir/İZMİR Tel: 0232 497 15 00
BÖLGELER: DPC Başlı Tesisleri - Esenboğa Yolu Osmangazi Mah. Özal
Bulvarı No:120 Pürsıklar / Ankara Tel: 0312 306 91 00

Milliyet'in ücretsiz ekidir.
Milliyet Basın Meslek İlleri'ne uymaya söz vermiştir.
Milliyet Gazetesi ve eklerinde yayımlanan yazı, haber ve fotoğrafları her türlü telif hakkı Milliyet Gazetecilik ve Yayıncılık A.Ş.'ye aittir. İzin alınmadan kaynak gösterilerek dahi ıktibas edilemez.
Yayın Türü Yaygın süreli www.milliyet.com.tr

Türkiye, hemofili uluslararası hasta tedavisinde lider

21. Uluslararası Türkiye Hemofili Kongresi bu yıl 26-28 Eylül 2024 tarihlerinde İstanbul Üniversitesi iş birliği ile İstanbul Üniversitesi'nde gerçekleştirildi. Kalıtsal kanama bozukluklarında farkındalık, yaşam kalitesi ve en güncel tedavi yöntemlerinin ele alındığı 21. Uluslararası Türkiye Hemofili Kongresi'nde, önemli isimlerin katılımıyla basın toplantısı düzenlendi.

İstanbul Üniversitesi Rektörü ve Türkiye Hemofili Derneği Başkanı Prof. Dr. Bülent Zülfiyar, Türkiye'nin hemofili tedavisinde uluslararası hasta kabul eden ülkeler arasındaki önemli bir rolü olduğundan bahsederek sözlerine şöyle devam etti: "Türkiye'nin başarılı hekimlerinin ve tedavi süreçlerindeki erişilebilirliğin, Türkiye'yi yabancı hastalar için önemli ve öncelikli bir hale getirdiğini

görüyoruz. Türkiye'de 80 bin ve dünyada 1 milyon üzerinde kalıtsal kanama bozukluğu olan kişi bulunuyor. Bu rakamlar ışığında tedavinin ulaşılabilirliği kritik önem taşıyor. Hemofili ve diğer kalıtsal kanama bozuklukları, ömür boyu süren ve yaşam kalitesini birincil derecede etkileyen nadir hastalıklardır. Türkiye, bu hastalıkların teşhis ve tedavisini

ücretsiz olarak gerçekleştiriyor. Bu merkezlerin ekonomik olarak ulaşılabilir olması ve hekim kalitesi sayesinde uluslararası arenada ülkemizi daha güçlü hale getiriyor. Şu ana kadar ülkemize tedavi amaçlı gelen ülkeler arasında; Azerbaycan, Arnavutluk, Libya, Afrika, Kırgızistan, Özbekistan, Irak yer alıyor."

Hemofili Dernekleri Federasyonu Başkanı Prof. Dr. Kaan Kavaklı, kalıtsal kanama bozukluğuna sahip bireylere umut olan gen tedavilerinde gelinen son durumu vurgulayarak, Türkiye'de oldukça önemli klinik araştırmaların devam ettiğini belirtti. Ayrıca, hemofilik bireylerin ve yakınlarının tedavi süreçleri hakkında bilgilendirilmesinin büyük önem taşıdığını söyledi.

● DİDEM SEYMEN MİLLİYET